

4. Роговик І. Предметно-ігрове середовище – важливий чинник розвитку творчої особистості дошкільника / І. Роговик // *Практика упр. закл. освіти.* – 2010. – № 1. – С. 74-80.

5. Рыжова Н.А. Развивающая среда дошкольных учреждений / Н.А. Рыжова. – М.: Просвещение, 2003. – 197 с.

6. Седова Л.Н. Становление творческой личности в условиях развивающей среды ДОУ / Л.Н. Седова // *Проблемы образования: теория и практика.* – 2005. – № 1. – С. 45-49.

7. Семенова К. Организация предметной игровой среды в детском саду: учеб. пособие / К. Семенова. – М.: Аркти, 2012. – С. 64-69.

ІНТЕГРОВАНІ КУРСИ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ У ЗМІСТІ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Мачача Т. С.

*старший науковий співробітник, кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу технологічної освіти*

Інститут педагогіки

Національної академії педагогічних наук України

м. Київ, Україна

Нині підвищення якості системи освіти в розвинених країнах світу та в Україні пов'язується з реалізацією компетентнісного підходу, досягненням інтегрованого результату освіти, присвоєного особистістю.

Основними вимогами компетентнісного підходу в межах технологічної освітньої галузі є практичне застосування учнями набутих інтегрованих знань, практичних умінь, способів проектно-технологічної діяльності в нових ситуаціях; розв'язання реальних життєвих проблем створеними продуктами за алгоритмом проектно-технологічної діяльності у взаємодії і координації дій з іншими; системний розвиток особистості, набуття соціального й професійного досвіду.

Інтегровані курси за вибором, що є основою реалізації варіативного складника профільної середньої технологічної освіти повністю відповідають зазначеним вимогам. Адже інтегрування знань у їх змісті відбувається навколо соціально і професійно значущої *проблеми* (тематики) навчання, що відображає специфіку конкретного профілю навчання, певної професійної сфери та відповідає потребам, інтересам і можливостям учнів, конкретного освітнього середовища.

Важливою чинною нормою у реалізації варіативності змісту технологічної освіти є право учителя вибрати (з переліку наявних курсів) або самостійно розробляти і погоджувати в установленому порядку тематику і зміст авторського інтегрованого курсу [2, с. 4]. Ситуація вибору тематики курсу сприяє формуванню позитивної мотивації навчальної діяльності її суб'єктів – вчителя й учнів, що є однією з основних умов для успішного їхнього навчання, реалізації творчого потенціалу, побудови індивідуальних освітніх траєкторій, об'єктивованого професійного самовизначення.

Зміст інтегрованих курсів спрямований на формування ключових і проектно-технологічної компетентностей, цілісної картини світу, розуміння процесів її виробничої сфери; знаходження особистісних смислів у процесі учіння,

самоідентифікації і самовизначення; інтегрування широкого, логічного й цілісного діапазону базових, спеціалізованих, професійно значущих і прикладних знань:

- різних освітніх галузей і навчальних предметів (образотворчого мистецтва, креслення, математики, фізики, біології, географії, хімії, української мови, історії, основи здоров'я тощо);

- сфери наук матеріалознавства, українознавства, мистецтвознавства, етнографії, археології тощо;

- з основ виробничих процесів, зокрема регіональних особливостей декоративно-ужиткових мистецтв тощо.

Одиницею організації змісту варіативної складової інтегрованого курсу у межах технологічної освітньої галузі є спосіб проектно-технологічної діяльності. Зміст вибудовується за структурою цієї діяльності, що забезпечує цілісність і єдність змісту і процесу навчання, можливість здобувати дієві знання у контексті життя учнів, усвідомлено оволодівати сучасними формами організації виробництва – проектуванням, технологією реалізації спроектованого, рефлексією. Забезпечується можливість коротко проживати історію організаційної виробничої культури в межах обраного виду діяльності.

Компетентнісна спрямованість надає змісту і процесу технологічного профільного навчання предметно-діяльнісного, практико-орієнтованого характеру, забезпечує формування ключових і предметної проектно-технологічної компетентностей, досягнення очікуваних освітніх результатів.

Сутнісні ознаки компетентності як освітнього результату порівняно з традиційними результатами такі:

- інтегрований освітній результат, який не зводиться лише до окремих знань і вмінь, а до здатності цілісно застосовувати їх на практиці;

- дає змогу вирішувати низку реальних практичних завдань (на відміну від елемента функціональної грамотності);

- існує у формі діяльності, а не інформації про неї (на відміну від знання);

- здатна переноситись у різні сфери діяльності, вдосконалюється не шляхом автоматизму, перетворення в навичку, а шляхом інтеграції з іншими компетентностями (на відміну від уміння);

- проявляється усвідомлено (на відміну від автоматизованих навичок) [1, с. 34].

Проектно-технологічна компетентність за своєю сутністю є результативною складовою технологічної освіти, замовленням українського суспільства на підготовку його громадян – компетентних фахівців, здатних до інноваційної діяльності, ефективної партнерської взаємодії, зацікавлених продуктивністю і наслідками власної діяльності.

Формування проектно-технологічної компетентності старшокласників профільного навчання технологій відбувається в контексті змісту технологічної освіти, яка має загальнолюдське, національне та регіональне значення.

Оволодіваючи змістом інтегрованих курсів профільного навчання технологій, розв'язуючи реальні проблеми соціокультурного середовища школи за алгоритмом культурних форм організації сучасного виробництва, розширюються межі творення системи духовних і матеріальних цінностей, утвердження нових реалій і традицій [3].

Сформовані компетентності забезпечують готовність і здатність випускників до усвідомленого навчання протягом життя, мобільності, психологічної готовності змінювати напрями професійної діяльності, партнерської взаємодії, підприємливості, що є підґрунтям для розвитку гідності особистості, її свободи і відповідальності в житті XXI століття.

Література:

1. Мачача Т. Обґрунтування компетентнісного підходу до відбору і реалізації змісту технологічної освіти. *Трудова підготовка в сучасній школі*. 2013. № 7-8. С. 32–36.

2. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільної середньої освіти) : затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>.

3. Юрженко В. В. Технологічна освіта і STEM-освіта: їх протилежності й феноменологічні паралелі // *Наукові записки / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Випуск 177. Частина II. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2019. С. 163–167.*

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ НАРОДНОСТІ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ К. Д. УШИНСЬКОГО

Шевелінда Ю. Ю.

студентка II курсу психолого-педагогічного факультету

Науковий керівник: Мірошніченко Т. В.

*доцент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін
та методик їх викладання*

Полтавський національний педагогічний університет

імені В. Г. Короленка

м. Полтава, Україна

Модернізація освітнього процесу, поширення гуманістичних та демократичних тенденцій сучасного соціокультурного середовища, відродження культурної спадщини українського народу потребують сьогодні переосмислення творчих надбань видатних педагогів, зокрема спадщини Костянтина Дмитровича Ушинського. У своїх працях «Три елемента школи», «Питання про народні школи», «Рідне слово», «Про народність у громадському вихованні», «Про користь педагогічної літератури» педагог зосереджує увагу на вихованні й навчанні підростаючого покоління на засадах народності педагогічної системи.

Ідея народності у вихованні була основою педагогічної системи К.Д. Ушинського. На його думку, «народ без народності – це тіло без душі», тому він був глибоко переконаний, що «мудрість предків – це дзеркало для нащадків» і відстоював виховання дітей засобами народної педагогіки. Сам термін «народність» видатний педагог розуміє як своєрідність кожного народу, яка зумовлена його історичним розвитком, географічними, економічними, політичними та іншими умовами його життя.

Витоки ідеї народності освіти розкрито у працях класиків педагогіки М. Ломоносова, С. Русової, Л. Толстого, В. Сухомлинського. Окремі питання народного виховання висвітлені у роботах В. Белінського, О. Радищева, В. Сороки-Росинського та інших. Педагогічні погляди К. Д. Ушинського досліджували М. Гончаров, М. Грищенко, С. Єгоров, М. Константинов, Є. Мединський, В. Острогорський та інші.

Необхідність створення народної школи Ушинський К.Д. розглядав як обов'язкову умову, продиктовану розвитком життя країни і народною думкою.